

ПРОБЛЕМА УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПЕРШОГО СТУПЕНЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ ТА ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ

A Проаналізовано проблему управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти першого ступеня в педагогічній теорії та освітній практиці. Здійснено дефінітивний аналіз категорій «компетентність», «науково-методична компетентність», «науково-методична компетентність учителів початкової школи». Встановлено, що реформування загальної середньої освіти призвело до істотних змін в управлінні розвитком закладів освіти, зокрема до виокремлення проблеми управління розвитком науково-методичної компетенції вчителів закладів освіти I ступеня зі всієї сукупності наявних як пріоритетної. Міждисциплінарний характер досліджуваної проблеми зумовив необхідність визначення й обґрунтування наукових підходів із урахування їх конструктивних можливостей.

Методологічним обґрунтуванням проблеми управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів початкової школи на міждисциплінарному рівні слугує сукупність принципів, категорій, методів і прийомів соціальних наук. Резюмовано, що реформа загальної середньої освіти є тим каталізатором, який спонукає суб'єктів управління закладів освіти I ступеня оптимізувати діяльність внутрішньошкільної методичної роботи щодо розвитку науково-методичної компетентності вчителів. Особливе місце в процесі управління науково-методичною компетентністю вчителів початкової освіти відводиться практичній педагогічній діяльності в ході безпосереднього включення їх у виконання професійних функцій.

Узагальнення досвіду роботи закладів освіти I ступеня дало можливість з'ясувати, що розвиток науково-методичної компетентності вчителів початкової школи забезпечується, насамперед, шляхом ефективної, цілеспрямованої організації внутрішньошкільної роботи. Методична служба закладів освіти I ступеня має створювати умови для вчителів не лише для реалізації готових навчальних програм, а й брати активну участь у їх розробленні та експериментальній перевірці, інноваційних та авторських підходів до здійснення освітнього процесу, всебічно стимулюючи розвиток потенціалу, спрямованого на вдосконалення особистісних і професійних якостей.

Ключові слова: компетентність; Нова українська школа; науково-методична компетентність; вчителі закладу освіти I ступеня; методична служба

S **Zolochavska Olga. Managing the problem of scientific and methodological competence of teachers of educational institutions of the first degree of pedagogical theory and educational practice.**

The article analyzes the problem of managing the development of scientific and methodological competence of teachers of educational institutions of the first degree in pedagogical theory and pedagogical practice, gives the final analysis of the categories «competence», «scientific and methodological competence», «scientific competence» and «methodological competence of primary school teachers». It has been established that the reform of general secondary education has led to significant changes in the management of educational institutions, in particular, to the allocation of the problem of managing the development of scientific and methodological competence of teachers of educational institutions of the first level. The interdisciplinary nature of the research will lead to problems of determining the need and justifying scientific approaches, taking into account their constructive capabilities.

The methodological substantiation of the problem of managing the development of scientific and methodological competence of primary school teachers at the interdisciplinary level is a set of principles, categories, methods and techniques of the social sciences. It is generalized that the reform of general secondary education is a catalyst that encourages the subjects of management of educational institutions of the first stage to optimize the activities of in-school methodological work to develop the scientific and methodological competence of teachers. A special place in the management of the scientific and methodological competence of primary school teachers is given to practical pedagogical activity in the process of their direct inclusion in the performance of professional functions.

Generalization of the experience of educational institutions of the first degree made it possible to find out that the development of the scientific and methodological competence of teachers of educational institutions of the first degree is ensured, first of all, by the effective, purposeful organization of teaching, the purpose of the school. The methodological service of level 1 educational institutions should create conditions for primary school teachers not only for the implementation of ready-made curricula, but also for active participation in their development and experimental testing, innovative and author's approaches to the educational process in full, stimulating the development of potential for improvement and personal and professional qualities.

Key words: competence; new Ukrainian school; scientific and methodological competence; teachers of an educational institution of the 1st degree; methodical service

Золочевська Ольга Федорівна, аспірантка відділу економіки та управління загальною середньою освітою, Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України, Генеральна директорка ТОВ «Бі-Зі АЛЬФА», Україна

Zolochavska Olga, Postgraduate student of the Department of Economics and Management of General Secondary Education, Institute of Pedagogy of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, General Manager BZ Alpha, LLC, Ukraine

E-mail: Proektalpha@gmail.com

Вступ. Першочерговим завданням й одночасно умовою модернізації початкової освіти України є підвищення професіоналізму педагогів. Це обумовлено інтенсивним зростанням наукового знання і високими темпами соціально економічних змін, соціокультурною динамікою, протиріччями соціокультурного середовища, девальвацією багатьох цінностей. Сучасна філософія освіти вважає, що майбутній стан і розвиток цивілізації залежить від того, якими знаннями, якостями і здібностями буде володіти людина, яка отримує освіту. Це вимагає високого рівня професіоналізму фахівців освітньої сфери та підвищення ефективності їхньої професійної діяльності. Особливо гостро ця проблема актуалізується у розрізі створення та імплементації в освітню практику інноваційних науково-методичних розробок. Адже впровадження Концепції Нової української школи в сферу початкової освіти ознаменувало перехід до нових методів і форм навчання молодших школярів. У таких умовах учителі закладів освіти першого ступеня повинні володіти розвиненою науково-методичною компетентністю для забезпечення ефективного функціонування освітнього процесу в умовах реформації. Однак нині відсутні методичні розробки для ефективного управління процесом розвитку науково-методичної компетентності вчителів початкової школи.

Аналіз попередніх публікацій. Проблема вдосконалення професійної майстерності педагогів молодших класів завжди перебуває в центрі наукових дискусій провідних дослідників сучасності. Різні аспекти цієї проблеми знайшли своє відображення у працях таких учених: В. Адольфа, Ю. Алферова, Ш. Амонашвілі, І. Беха, Н. Бібік, М. Бурди, О. Виговської, С. Гончаренка, Л. Іванової, І. Зязюна, В. Мадзігона, Л. Мітіної, О. Пехоти, О. Пометун, О. Савченко, О. Сухомлинської: зокрема професійної компетентності вчителя (Т. Добудько, А. Маркова, С. Сисоєва, Л. Хоружа та ін.).

Ведучи мову про питання розвитку науково-методичної компетентності вчителів початкової освіти відзначимо відсутність цілеспрямованих досліджень окресленої проблеми. Однак знаходимо низку напрацювань, що висвітлюють різноманітні сторони професійного зростання педагогів. Зокрема, Б. Андрієвський вивчав особливості професійно-наукової підготовки майбутнього вчителя початкових класів [1]. О. Бігич конкретизував теоретичні основи формування методичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи [2]. Важливим у контексті нашого дослідження є наукові доробки, що стосуються обґрунтування сутності методичної компетентності як мети та результату підготовки вчителя початкових класів [4]; конкретизації структури професійно-методичної

компетентності педагогів [6]; специфіки організації науково-методичної роботи в школах сільської місцевості [6]; особливостей підготовки майбутніх учителів до методичної творчості [8] на основі виокремлення теоретичних засад розвитку педагогічної майстерності вчителя в системі післядипломної освіти [9] та розвитку методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів [12].

За свідченням Н. Білик, О. Бабаєвої, нині затребуваними для роботи в початковій школі є фахівці, що обізнані з віковою психологією учнів, володіють іноземною мовою, музичним інструментом, інформаційно-комунікаційними технологіями, дотримуються технологічної дисципліни.

Отже, існує потреба у підготовці вчителів початкових класів за такими спеціальностями: учитель початкових класів та музичного мистецтва; учитель початкових класів та інформатики; учитель початкових класів та іноземної мови; учитель початкових класів та образотворчого мистецтва; учитель початкових класів та соціальний педагог; учитель початкових класів та шкільний психолог та ін. За зазначеними напрямками підготовки вчителів початкових класів потребує змін і система підвищення кваліфікації. Вона має забезпечувати вільний вибір напрямку відповідно до запитів кожного окремого педагога [3, с. 10].

Разом з тим аналіз наукової літератури вказує на недостатню вивченість проблеми розвитку науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти першого ступеня. Проте, в низці сучасних нормативно-правових актів простежується декларування доцільності організації системи науково-методичної роботи педагогів початкової школи. Зокрема мова йде про Концепцію Нової української школи (2016 р.) [5; 10], Закон України «Про повну середню загальну освіту» (2020 р.).

У світлі сказаного **метою статті** є виокремлення методологічно-концептуальних основ розвитку науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти першого ступеня.

Викладення основного матеріалу. У наукових колах будь-яке дослідження розпочинається з виокремлення його концептуально-методологічних засад. Тому, не порушуючи логіку здійснення дослідницької роботи, нами було здійснено аналіз філософської, психолого-педагогічної, науково-методичної літератури з проблеми дослідження, яке дало змогу сформулювати низку *концептуальних положень* щодо управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти I ступеня в системі внутрішньошкільної методичної роботи.

Відзначимо, що методологічним обґрунтуванням проблеми управління розвитком науково-методичної компе-

тентності вчителів закладів освіти I ступеня на міждисциплінарному рівні слугує сукупність принципів, категорій, методів і прийомів соціальних наук. Це комплексність розгляду об'єкта дослідження, застосування математичних методів і підходів, які забезпечують використання сучасних наукових знань. Соціальна обумовленість, наявність складних і багаторівневих зв'язків, детермінованість та ієрархічна підпорядкованість компонентів освіти вимагає розгляду педагогічних явищ і процесів із позицій *системності*, яка передбачає:

- науковий аналіз структури і внутрішньої логіки розвитку і рушійних сил, що забезпечують цілісність системи;
- виокремлення й оцінювання впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, об'єктивних умов, обставин на її розвиток і вдосконалення.

Використання положень і висновків інших наук дозволить досконаліше розглядати досліджуваний феномен у системі наукових знань та обґрунтовано обирати ту сукупність загальнонаукових і конкретно наукових теоретико-методологічних підходів, які дають змогу теоретично вивіряти шляхи емпіричного дослідження, сприяють підвищенню ефективності підготовки педагогічних кадрів, становлення і розвитку їхнього професіоналізму.

Досягнення мети управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів початкової школи вимагає кваліфікованого використання наукових підходів до організації цього процесу в системі методичної роботи шляхом урахування об'єктивних закономірностей цього процесу.

У методології терміном «підхід» означено один із типів норм діяльності, що співвідноситься з поняттями «вибір» або «обмеження». У загальному вигляді науковий підхід розглядається, як теоретична логічна основа розгляду, аналізу, опису, проектування, конструювання об'єкта (у вигляді теорії, структури, моделі, тези, ідеї, гіпотези); структурованість способів і прийомів здійснення діяльності, адекватних певній ідеї чи принципу; ознака чи сукупність ознак якості здійснення діяльності, її якісної характеристики [1, с. 115–123]. У першому визначенні поняття «підхід» узгоджується з поняттями «принцип», «позиція», «ідея», у другому – з поняттями «метод», «методика», у третьому – з поняттями «якість», «особливість». Основоположим у нашому дослідженні вважаємо компетентнісний підхід.

У дослідженні *компетентнісний підхід* використовувався в процесі аналізу змістової й процесуальної складників управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти I ступеня в системі внутрішньошкільної методичної роботи з урахуванням його специфіки, відображення особливостей розвитку науково-методичної компетентності вчителів у системі внутрішньошкільної методичної роботи в усіх формах її вираження в педагогічній діяльності та рівня прояву в особистісних якостях.

Сепаруючи сутність ключових компетенцій у контекст нашого дослідження, основні положення їхнього змісту було конкретизовано так:

– соціальні компетенції, серед яких – здатність брати на себе відповідальність за результати педагогічної діяльності;

– компетенції, пов'язані з життям в інформаційному суспільстві;

– компетенції, що відносяться до володіння педагогічно ефективною комунікацією;

– компетенції, пов'язані з реформацією початкової освіти;

– здатність учитися протягом життя, як основа неперервного навчання в контексті як особистого професійного, так і соціального життя.

У загальному розумінні *компетентності* (з лат. – *competentia*) – це коло питань, у яких людина добре обізнана, включає сукупність взаємозв'язаних якостей особи (знань, умінь, навичок, способів дій, досвіду, здібностей) для ефективної діяльності у певній сфері. Під *компетенцією дослідники розуміють певну відчужену, наперед задану вимогу до освітньої підготовки педагога. А компетентність* включає особистісне ставлення людини до предмету діяльності; це особистісна якість (характеристика), яка з'явилася у процесі навчання.

У межах дослідження науково-методичну компетентність педагогів закладів освіти першого ступеня розумітимемо як інтегральну якість особистості вчителя початкових класів, що дозволяє цілісно реалізувати систему мотиваційно-ціннісного ставлення до методики побудови та організації педагогічного процесу початкової школи (як об'єкта його професійної діяльності) на основі використання методів наукового пізнання.

Продовжуючи, відзначимо, що важливим етапом здійснення теоретико-методологічного аналізу проблеми управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів початкової школи є вивчення нормативної управлінської методології з використанням комплексного підходу. Комплексність – це об'єктивна властивість сучасної науки і галузевого управління зокрема. Її розвитку сприяють такі внутрішньонаукові процеси, що забезпечують єдність їхнього взаємозв'язку, взаємодії, взаємозумовленості.

Комплексний підхід до вирішення проблеми дослідження визначає єдність управлінських функцій. За потреби дає можливість виділити в його характеристиці функцію управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти I ступеня і розробити узагальнену модель класифікації видозмінених функцій. У процесі її обґрунтування вчені і практики можуть використати такі принципи класифікації функцій, як:

- основний управлінський (за умови реалізації цього принципу функції виділяються за часовою ознакою як етапи процесу управління із виокремленням так званого «попереднього» управління цілепокладання, прогнозування, планування); оперативного управління – організація, координація, розпорядження, мотивація; контроль – облік, аналіз коригування;

– специфічний управлінський (за умови реалізації цього принципу виділяються функції, що виконують суб'єкти управління різних рівнів державні органи, громадські організації –, або функції, що пов'язані з управлінням кадрами, заробітною платою тощо);

– технологічний управлінський (за умови реалізації цього принципу функції виділяються на основі зібраної інформації, аналізу, прийняття рішень тощо).

Використання комплексного підходу в процесі теоретико-методологічного аналізу проблеми дослідження засвідчило, що від управління освіти, як науки, практики очікують методичні рекомендації щодо оптимізації діяльності методичних рад закладів освіти I ступеня; організації педагогічної діяльності з найменшими затратами часових і матеріальних ресурсів, спрощення діловодства, створення інноваційних форм обліку й звітності, організації моніторингу тощо. Разом з тим на основі аналізу різних наукових джерел і практичного досвіду з'ясовано, що посилення уваги до проблеми управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів у системі внутрішньошкільної науково-методичної роботи зумовлене кардинальними змінами, що простежуються в діяльності закладів освіти I ступеня. Це актуалізує необхідність застосування комплексного підходу у межах дослідження. Їх основними причинами є перевантаження учнів предметами і навчальним матеріалом, невміння школярів застосувати набуті знання в житті.

Апелюючи до позиції Т. Мамонтової, що науково-методична компетентність проявляється і знаходить своє вираження в різних видах педагогічної діяльності, зокрема в процесі вивчення учнів, під час спостереження та аналізу уроку, внесення нового в зміст навчання, у ході апробації методів викладання, аналізу власного досвіду, критичного оцінювання методичних рекомендацій і творчого розв'язання педагогічних завдань [6], наступним методологічним підходом у межах дослідження вважаємо *діяльнісний*. Окрім того, вчителі закладів освіти I ступеня, забезпечуючи розумовий розвиток учнів, залучають їх до пошукової діяльності, вчать спостерігати, експериментувати, відстежувати причинно-наслідкові зв'язки, що є необхідною умовою реалізації принципу наступності.

Аналіз теоретичних основ особистісно орієнтованого підходу в контексті реформи загальної середньої освіти дав можливість критично осмислити сфери його використання в системі внутрішньошкільної методичної роботи закладів освіти I ступеня в процесі оновлення її змісту, форм, методів і засобів навчання з урахуванням особливостей і рівня розвитку науково-методичної компетентності вчителів та їхніх потреб. Ми свідомі того, що реалізація суб'єктами управління особистісно орієнтованого підходу в процесі розвитку науково-методичної компетентності вчителів початкової школи в системі внутрішньошкільної методичної роботи передбачає визнання за ними права на самовизначення і самореалізацію; організацію управлін-

ня цим процесом на принципах самоцінності особистості, глибокої поваги до неї й урахування її індивідуальності.

Реалізація особистісного орієнтованого підходу в освітньому процесі вчителями закладів освіти I ступеня здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, стану їхнього здоров'я, психологічного, пізнавального і мовленнєвого розвитку, статевих відмінностей, взаємин із дорослими та однолітками; шляхом гуманізації навчальної взаємодії, суб'єктності відносин у системі: «учитель – учні», що передбачає діалогічність і співробітництво в освітньому процесі на засадах взаємної поваги і відповідальності, що спонукає учнів до активності, вільного вибору завдань, обміну думками, враженнями, визнає їх право на помилку і самооцінювання.

Особливе місце в процесі управління науково-методичною компетентністю вчителів закладів освіти I ступеня відводиться практичній педагогічній діяльності в ході безпосереднього включення їх у виконання професійних функцій. Оптимізація внутрішньошкільної методичної роботи в закладах освіти I ступеня є необхідною умовою управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти I ступеня, оскільки оволодіння вчителями початкової освіти складниками науково-методичної компетентності здійснюється на всіх етапах становлення і розвитку професіонала.

Висновки. В умовах методологічного плюралізму важливо, щоб учитель початкової школи вмів вільно орієнтуватися в різноманітті сучасних науково-педагогічних підходів, міг не тільки використовувати й адаптувати готові науково-методичні рішення, а й творчо вибудовувати науково-методичну роботу. Це спрямовує до пошуків методологічно-концептуальних основ розвитку науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти першого ступеня, якими визначено: дотримання вимог системності наукової роботи у межах дослідження; комплексну реалізацію низки методологічних підходів (компетентнісного, комплексного, системного, діяльнісного, особистісно зорієнтованого); апелювання до загальнонаукових принципів пізнання; дотримання вимог сучасних нормативно-правових актів, що стосуються науково-методичного забезпечення діяльності закладів освіти першого ступеня.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в обґрунтуванні організаційно-методичних умов та проєктуванні структурно-функціональної моделі управління розвитком науково-методичної компетентності вчителів закладів освіти першого ступеня.

Список використаних джерел

1. Андрієвський Б. М. Професійно-наукова підготовка майбутнього вчителя початкових класів : монографія. Херсон : Айлант, 2006. 176 с.
2. Бігич О. Б. Теоретичні основи формування методичної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Київський нац. лінгвістичний ун-т. Київ, 2005. 485 с.
3. Білик Н. І., Бабаєва О. О. Підвищення соціального статусу вчителя початкових класів у Новій українській школі. *Імідж сучасного педагога* : електрон. наук. фах. журн. 2017. № 3 (172). С. 10–14.

4. Гаєвць Я. Методична компетентність як мета та результат підготовки вчителя початкових класів. *Наука і освіта*. 2012. № 8. С. 38–42.
5. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 20.05 2020).
6. Мамонтова Т. С. Профессионально-методическая компетентность будущего учителя математики. *Омский научный вестник*. 2010. № 5 (72). URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/professionalno-metodicheskaya-kompetentnost-budushchegouchitelya-matematiki-1> (дата звернення: 20.06.2019).
7. Павленко В. Організація науково-методичної роботи в школах сільської місцевості: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Харків, 2007. 22 с.
8. Потоцька Т. Ф. Підготовка майбутніх вчителів до методичної творчості. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. 2007. № 1. С. 179–184.
9. Про повну середню загальну освіту: Закону України від 16.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> (дата звернення: 20.05 2020).
10. Сидоренко В. В. Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати. *Методист*. 2018. № 5 (77). С. 4–21.
11. Сидоренко В. Теоретичні і методичні засади розвитку педагогічної майстерності вчителя української мови і літератури в системі післядипломної освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2013. 486 с.
12. Ткаченко К. Г. Теоретичні основи методичної компетентності майбутніх учителів початкових класів. URL: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/conference/the-contentof-conferences/archives-of-individual-conferences/march-2013> (дата звернення: 20.05 2020).
4. Haievets, Ya. (2012). Metodichna kompetentnist yak meta ta rezultat pidhotovky vchytelia pochatkovykh klasiv [Methodical competence as a goal and result of primary school teacher training]. *Nauka i osvita [Science and education]*, 8, 38-42 [in Ukrainian].
5. *Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly [The concept of the New Ukrainian school]*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
6. Mamontova, T. S. (2010). Professionalno-metodicheskaiia kompetentnost budushchego uchitelia matematiki [Professional and methodological competence of the future teacher of mathematics]. *Omskii nauchnyi vestnik [Omsk Scientific Bulletin]*, 5 (72). Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/professionalno-metodicheskaya-kompetentnost-budushchegouchitelya-matematiki-1> [in Russian].
7. Pavlenko, V. (2007). *Orhanizatsiia nauково-metodychnoi roboty v shkolakh sil'skoi mist'vestvi [Organization of scientific and methodical work in rural schools]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kharkiv [in Ukrainian].
8. Pototska, T. F. (2007). *Pidhotovka maibutnykh vchyteliv do metodychnoi tvorchosti [Preparation of future teachers for methodical creativity]*. *Zbirnyk naukovykh prats Berdianskoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu (Pedahohichni nauky) [Collection of scientific works of Berdyansk State Pedagogical University (Pedagogical sciences)]*, 1, 179-184 [in Ukrainian].
9. *Pro povnu seredniu zahalnu osvitu [On complete secondary general education]: Zakonu Ukrainy vid 16.01.2020 r.* Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> [in Ukrainian].
10. Sydorenko, V. V. (2018). *Kontseptualni zasady Novoi ukrainskoi shkoly: kliuchovi kompetentnosti, tsinnisni oriientyry, osviti rezultaty [Conceptual principles of the New Ukrainian school: key competencies, values, educational results]*. *Metodyst [Methodist]*, 5 (77), 4-21 [in Ukrainian].
11. Sydorenko, V. (2013). *Teoretychni i metodychni zasady rozvytku pedahohichnoi maisternosti vchytelia ukrainskoi movy i literatury v systemi pislidyplomnoi osvity [Theoretical and methodical bases of development of pedagogical skill of the teacher of the Ukrainian language and literature in system of postgraduate education]*. (Extended abstract of D diss.). Kyiv [in Ukrainian].
12. Tkachenko, K. H. *Teoretychni osnovy metodychnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Theoretical bases of methodical competence of future primary school teachers]*. Retrieved from <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/conference/the-contentof-conferences/archives-of-individual-conferences/march-2013> [in Ukrainian].

References

1. Andriievskiy, B. M. (2006). *Profesiino-naukova pidhotovka maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv [Professional and scientific training of future primary school teachers]*: monohrafiia. Kherson: Ailant [in Ukrainian].
  2. Bihych, O. B. (2005). *Teoretychni osnovy formuvannia metodychnoi kompetentsii maibutnoho vchytelia inozemnoi movy pochatkovoї shkoly [Theoretical bases of formation of methodical competence of the future teacher of a foreign language of elementary school]*. (Extended abstract of D diss.), Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychnyi un-t. Kyiv [in Ukrainian].
  3. Bilyk, N. I., & Babaieva, O. O. (2017). *Pidvyshchennia sotsialnoho statusu vchytelia pochatkovykh klasiv u Novii ukrainskii shkoli [Raising the social status of primary school teachers in the New Ukrainian School]*. *Imidzh suchasnoho pedahoha [The image of a modern teacher]*, 3 (172), 10-14 [in Ukrainian].
- Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 08.09.2020